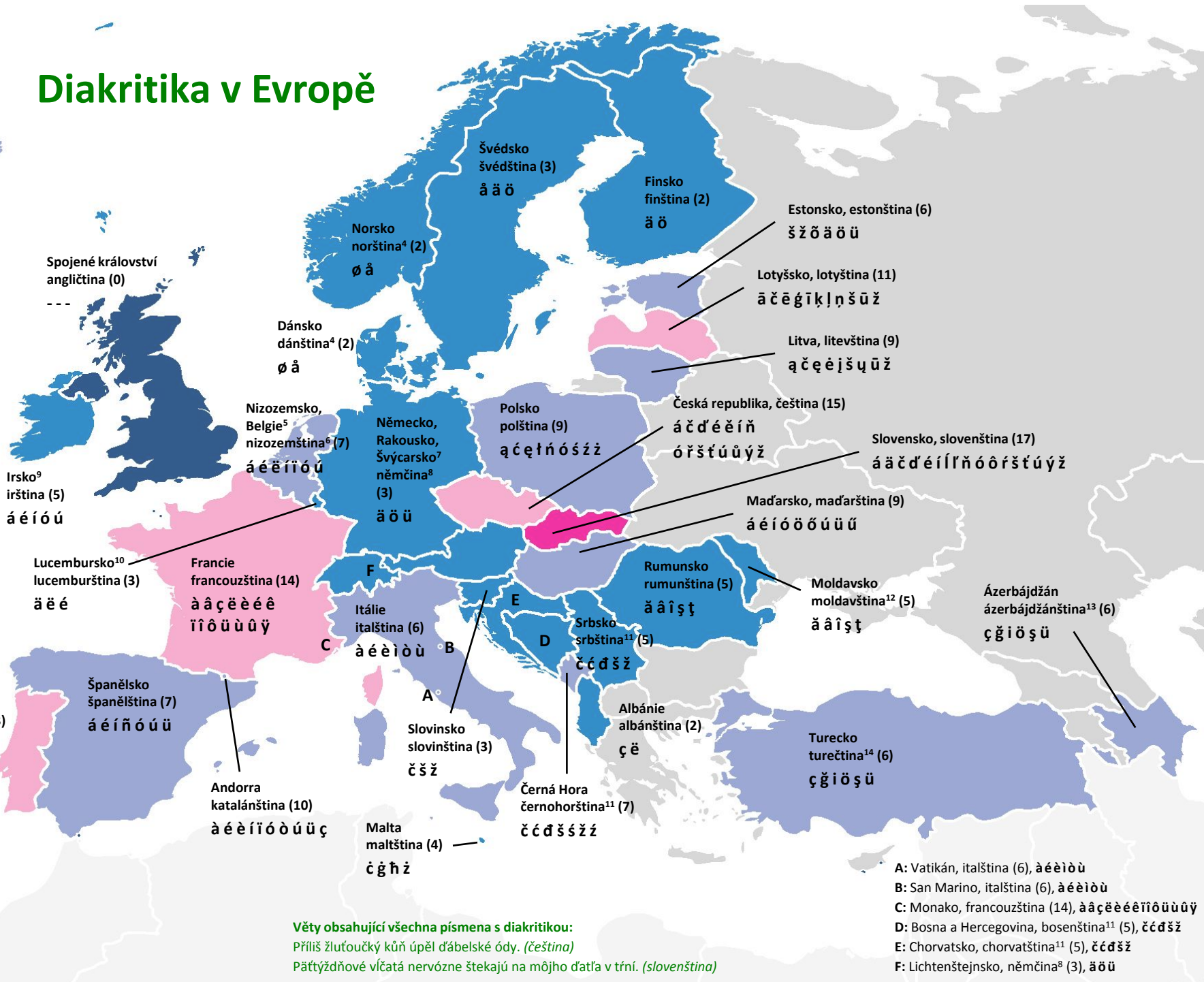
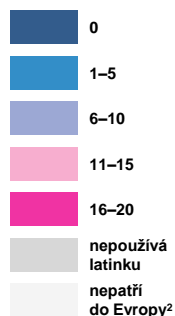

Diakritika v Evropě

počet písmen s diakritikou¹
v úředním nebo nejvíce
používaném jazyce země:

Věty obsahující všechna písmena s diakritikou:

Přiliší žluťoučký kůň úpěl ďábelské ódy. (čeština)

Pättyždňové vličatá nervózne štekajú na môjho ďatľa v trní. (slovenština)

Poznámky:

- 1 – Písmena s diakritikou mají diakritické znaménko nad, pod nebo přes písmeno. Nepatří sem sprežky (například české „ch“ či nizozemské „ij“), ligatury (používané v sazbě a vzniklé spojením více písmen, třeba francouzské „æ“ a „œ“) ani speciální písmena (ta zmiňujeme pro zajímavost v poznámkách). U jednotlivých jazyků neuvádíme ta písmena s diakritikou, která se v nich používají pouze zřídka – například jen ve slovech přejatých z cizích jazyků nebo ve slovnících k vyznačení délky samohlásek.
- 2 – Vymezení východních hranic Evropy je sporné, hlavně na Kavkaze. Zde jsou do Evropy zahrnuty země, které v ní mají alespoň část svého území nebo jsou s ní kulturně a historicky spojovány (podle české Wikipedie, heslo „Seznam evropských států“).
- 3 – Islandština používá kromě písmen s diakritikou také speciální písmena ð, þ, æ.
- 4 – Norština a dánština mají (stejně jako islandština) ještě písmeno æ. Vyniklo se z ligatury „a“ a „e“, ale dnes je v těchto jazycích chápáno jako samostatné písmeno.
- 5 – Úředními jazyky Belgie jsou nizozemština, francouzština a němčina. Nejvíce obyvatel mluví nizozemsky (asi 60 %).
- 6 – Samohlásky s čárkami se používají pouze v malém počtu slov.
- 7 – Švýcarsko má čtyři úřední jazyky: němčinu, francouzštinu, italštinu a rétorománštinu. Nejvíce obyvatel mluví německy (asi 70 %).
- 8 – Němčina má ještě zvláštní písmeno ß (ostré s). To se však nepoužívá ve švýcarské a lichtenštejnské němčině.
- 9 – Irština je národním a prvním úředním jazykem. Druhým úředním jazykem je angličtina, kterou mluví více obyvatel.
- 10 – Úředními jazyky Lucemburska jsou francouzština, němčina a lucemburština. Mateřským jazykem většiny populace je lucemburština, která se nejčastěji používá v mluvené komunikaci. V písemném projevu však převládá francouzština.

- 11 – Hlavním písmem srbštiny je cyrilice, ale používá se také latinka. Srbština, chorvatština, bosensština a černoštinština jsou velmi podobné. Některými lingvisty jsou považovány za varianty jediného jazyka, srbochorvatštiny. Po rozpadu Jugoslávie v roce 1991 se však začaly ve větší míře označovat jako samostatné jazyky, částečně i z politických důvodů.
- 12 – Moldavština je prakticky shodná s rumunštinou. Z politických důvodů se ovšem v Moldavsku označuje za samostatný jazyk.
- 13 – Od roku 1992 používá ázerbájdžánština písmeno ə, které nahradilo dřívější ä. Do písmen s diakritikou zde zařazujeme také „i s tečkou“ (i), protože se v ázerbájdžánštině užívá ještě „i bez tečky“ (i), které se liší výslovností.
- 14 – Mezi písmena s diakritikou zde řadíme také „i s tečkou“ (i), protože v turečtině existuje ještě „i bez tečky“ (i), které se liší výslovností. Řidce se používají samohlásky se stříškou (â, î, û), hlavně ve slovech přejatých z arabštiny a perštiny. Užívání stříšek není zcela konzistentní, někdy se vynechávají.

Použité zdroje:

Česká Wikipedie a anglická Wikipedia – hesla „Evropa“ a „Diakritika“, hesla o příslušných zemích a jazycích.
Mapový podklad: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:BlankMap-Europe-v4.png>. Zdroj Wikimedia Commons, autor Zaparodjik, licence CC BY-SA 3.0.

Autor mapy:

Mgr. Jan Kolář, Ph.D., Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Přírodovědci.cz.